

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.3.2010
KOM(2010)94 wersja ostateczna

2010/0064 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, uchylająca decyzję ramową 2004/68/WSiSW

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Podstawa i cele wniosku**

Niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych i ich seksualne wykorzystywanie to szczególnie groźne przestępstwa, ponieważ skierowane są przeciwko dzieciom, mającym prawo do specjalnej ochrony i opieki. W rezultacie tych przestępstw pokrzywdzeni ponoszą długotrwałe szkody fizyczne, psychologiczne i społeczne; stałe popełnianie tych przestępstw zagraża najważniejszym wartościom współczesnego społeczeństwa dotyczącym specjalnej ochrony dzieci i zaufania pokładanego w odpowiednich instytucjach państwowych. Chociaż brakuje dokładnych i wiarygodnych statystyk, analizy wskazują, że spora mniejszość dzieci w Europie mogła paść ofiarą napaści na tle seksualnym w okresie dzieciństwa, co więcej – jak wskazują badania – skala tego zjawiska nie tylko nie zmniejsza się z upływem czasu, lecz w przypadku niektórych form przemocy seksualnej nawet rośnie.

Ogólnym celem politycznym Unii w tej dziedzinie, zgodnie z art. 67 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa poprzez środki służące zapobieganiu przestępstwom, do których zalicza się niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych i ich wykorzystywanie seksualne, oraz zwalczanie tych przestępstw. Zgodnie z art. 83 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w tym celu należy przede wszystkim ustanowić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw kryminalnych oraz sankcji w obszarze wykorzystywania seksualnego dzieci. Cele szczegółowe stanowiłyby: skuteczne ściganie przestępstw, ochrona praw pokrzywdzonych oraz zapobieganie wykorzystywaniu dzieci i ich niegodziwemu traktowaniu w celach seksualnych.

- **Kontekst ogólny**

Główną przyczyną tego, że dzieci padają ofiarą wspomnianych przestępstw, jest ich podatność na zagrożenie wynikająca z szeregu czynników. Do utrzymywania się tego zjawiska przyczyniają się niewystarczające działania ze strony organów ścigania, a dodatkowe trudności wynikają z faktu, że pewne rodzaje przestępstw mają charakter transgraniczny. Pokrzywdzeni niechętnie zgłaszają przypadki niegodziwego traktowania, zróżnicowanie krajowego prawa i procedur karnych może powodować różnice w sposobie prowadzenia śledztw i ścigania przestępstw, a skazani przestępcy mogą nadal być groźni po odbyciu kary. Rozwój technologii informatycznych przyczynił się do zaostrzenia tych problemów, ponieważ obecnie łatwiej jest produkować i dystrybuować zdjęcia zawierające sceny niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych przy zachowaniu anonimowości przestępców i rozłożeniu odpowiedzialności pomiędzy różnymi jurysdykcjami. Łatwość podróży i różnice w dochodach napędzają tzw. dziecięcą turystykę seksualną – w rezultacie pedofile często popełniają przestępstwa za granicą, unikając kary. Obok trudności dotyczących ścigania tych przestępstw istotnym czynnikiem jest fakt, że przestępczość zorganizowana może uzyskiwać w tej dziedzinie znaczne zyski przy niewielkim ryzyku.

Krajowe przepisy regulują niektóre spośród tych problemów, czyniąc to w różnym stopniu. Nie są one jednak na tyle solidne i spójne, aby mogły zapewnić energiczną odpowiedź społeczeństwa na rozwój tego niepokojącego zjawiska.

Niedawno przyjęta konwencja Rady Europy CETS nr 201 o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych („konwencja RE”) wprowadza prawdopodobnie najostrożniejsze jak dotychczas międzynarodowe standardy dotyczące ochrony dzieci przed niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych i wykorzystywaniem seksualnym dzieci. W skali globalnej głównym standardem międzynarodowym jest przyjęty w 2000 r. protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka dotyczący sprzedaży dzieci, prostytucji dziecięcej i pornografii dziecięcej. Jednak nie wszystkie państwa członkowskie przystąpiły już do tej konwencji.

- **Obowiązujące przepisy w dziedzinie, której dotyczy wniosek**

Na szczepku UE decyzja ramowa Rady 2004/68/WSiSW wprowadza minimalne zbliżenie prawodawstwa państw członkowskich w celu kryminalizacji najgroźniejszych form niegodziwego traktowania dzieci i ich wykorzystywania w celach seksualnych, rozszerzenia jurysdykcji krajowej i zapewnienia pokrzywdzonym minimum pomocy. Mimo że wymogi wynikające z decyzji ramowej zostały ogólnie rzecz biorąc wdrożone, ma ona ma szereg mankamentów. Prowadzi ona do zbliżenia przepisów tylko w przypadku ograniczonej liczby przestępstw, nie rozwiązuje problemu nowych form niegodziwego traktowania i wykorzystywania bazujących na technologiach informatycznych, nie usuwa przeszkód uniemożliwiających ściganie przestępstw poza terytorium krajowym, nie zaspokaja wszystkich szczególnych potrzeb pokrzywdzonych dzieci i nie zawiera odpowiednich środków umożliwiających zapobieganie przestępstwom.

Inne już realizowane lub dopiero wprowadzane w życie inicjatywy UE częściowo dotyczą niektórych problemów także mających związek z przestępstwami seksualnymi popełnianymi wobec dzieci. Należą do nich: decyzja Rady 2000/375/WSiSW z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie, decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, decyzja ramowa Rady 2005/222/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie ataków na systemy informatyczne, decyzja 854/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspólnotowego na rzecz promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych oraz decyzja ramowa Rady 2008/947/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków i decyzji w sprawie zawieszenia lub warunkowego zwolnienia w celu nadzorowania przestrzegania warunków zawieszenia i obowiązków wynikających z kar alternatywnych.

- **Spójność z pozostałymi obszarami polityki i celami Unii**

Cele są w pełni spójne z polityką UE mającą na celu promowanie, ochronę i realizację praw dzieci w unijnej polityce wewnętrznej i zewnętrznej. UE wyraźnie uznała potrzebę ochrony praw dziecka w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w art. 24. Ponadto w swoim komunikacie „W kierunku strategii UE na rzecz praw dziecka” Komisja postawiła sobie za cel maksymalne wykorzystanie istniejących narzędzi politycznych i instrumentów, po części w celu ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem seksualnym w obrębie UE i poza jej terytorium. Cele te są także spójne z programem na rzecz bezpieczniejszego Internetu, ustanowionym w celu promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii internetowych, szczególnie w przypadku dzieci, oraz w celu zwalczania nielegalnych treści. Program ten przyczynia się do zapobiegania przypadkom niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych poprzez szeroki wachlarz

środków, w tym wzmocnienie pozycji małoletnich i ich ochronę, podnoszenie świadomości i kształcenie, samoregulację i narzędzia bezpieczeństwa.

Pozostają one w pełnej spójności z opracowanym przez Komisję wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie zapobiegania handlu ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar.

Cele są również zgodne z nową unijną strategią na rzecz młodzieży (rezolucja Rady z dnia 27 listopada 2009 r.), ukierunkowaną na dzieci i młodych ludzi w wieku 13-20 lat, która mocno osadza europejską współpracę w dziedzinie polityki młodzieżowej w międzynarodowym systemie praw człowieka. W unijnej strategii na rzecz młodzieży podkreślono, że życie i przyszłe perspektywy młodych ludzi zależą w dużym stopniu od możliwości, wsparcia i ochrony otrzymanych w dzieciństwie, wzywając zainteresowane podmioty na szczeblu lokalnym do identyfikacji młodych ludzi będących w grupie ryzyka i udzielenia im pomocy oraz, w razie potrzeby, skierowania ich do innych służb, a także do ułatwienia dostępu młodych ludzi do opieki zdrowotnej.

Niniejszy wniosek został szczegółowo przeanalizowany w celu zapewnienia pełnej zgodności zawartych w nim przepisów z prawami podstawowymi, w tym szczególnie z prawem do godności ludzkiej, zakazem tortur lub niehumanitarnego bądź poniżającego traktowania lub karaniami, prawami dziecka, prawem do wolności i bezpieczeństwa, wolnością słowa i informacji, ochroną danych osobowych, prawem do skutecznych środków ochrony prawnej i do sprawiedliwego procesu oraz z zasadami legalizmu i proporcjonalności przestępstw i kar.

Szczególną uwagę zwrócono na art. 24 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, która ustanawia wyraźne zobowiązanie do działania w celu zapewnienia dzieciom niezbędnej ochrony. Stwierdza się w nim, że dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra. Ponadto karta zawiera wymóg, aby we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez instytucje publiczne bądź prywatne, najważniejszą przesłanką był najlepszy interes dziecka, która to zasada zapisana jest także w Konwencji praw dziecka ONZ.

Przepisy dotyczące kryminalizacji nowych form niegodziwego traktowania z wykorzystaniem Internetu, uznania szczególnych technik dochodzeniowych, zakazu pewnych działań i wymiany informacji w celu zapewnienia realizacji wniosku w całej UE zostały specjalnie przeanalizowane z punktu widzenia prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz ochrony danych osobowych (art. 8 EKPCz, art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej). Przepisy służące zapewnieniu intensywniejszego ścigania przestępstw w postaci publikowania i rozpowszechniania materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci, reklamowania pornografii dziecięcej lub zachęcania do niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz przepisy dotyczące mechanizmów blokowania dostępu do stron internetowych zawierających pornografię dziecięcą zostały sprawdzone w szczególności w kontekście zasady wolności słowa (art. 10 EKPC, art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej).

W razie potrzeby należy odpowiednio wykorzystać dostępne na szczeblu Unii Europejskiej możliwości finansowego wsparcia wysiłków państw członkowskich na rzecz sprostania wymogom niniejszej dyrektywy.

2. KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Metody konsultacji, główne sektory objęte konsultacjami i ogólny profil respondentów

W trakcie trzech różnych spotkań dotyczących zarówno niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, jak i handlu ludźmi, zasięgnięto opinii szerokiego kręgu ekspertów w tych dziedzinach. Byli to w szczególności przedstawiciele rządów państw członkowskich, członkowie Grupy Ekspertów ds. Handlu Ludźmi działającej w Komisji, przedstawiciele organizacji międzynarodowych, w szczególności Rady Europy i UNICEF-u, przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i ośrodków badawczych oraz innych instytucji publicznych. Wielu ekspertów i organizacji przesłało następnie swoje opinie oraz dostarczyło informacji.

Podczas omawiania w Radzie wniosku Komisji dotyczącego decyzji ramowej uzyskano informacje na temat prawodawstwa i obecnych praktyk państw członkowskich. Dyskusje te potwierdziły w dużej mierze potrzebę ustanowienia nowych unijnych przepisów ramowych zbliżających krajowe prawodawstwo.

Streszczenie odpowiedzi oraz sposób ich uwzględnienia

Najważniejsze wnioski wynikające z konsultacji to:

- potrzeba uwzględnienia ulepszeń wprowadzonych w konwencji RE;
- potrzeba kryminalizacji form niegodziwego traktowania nieujętych w obecnej decyzji ramowej, w tym w szczególności nowych form przestępstw popełnianych z wykorzystaniem technologii informatycznych;
- potrzeba wyeliminowania czynników utrudniających dochodzenie i ściganie w sprawach transgranicznych;
- potrzeba zapewnienia kompleksowej ochrony pokrzywdzonych, w szczególności w trakcie dochodzenia i postępowania karnego;
- potrzeba zapobiegania przestępstwom za pośrednictwem programów interwencyjnych i leczenia;
- konieczność zagwarantowania, że wyroki i środki zabezpieczające orzekane wobec niebezpiecznych przestępców w jednym kraju, będą skuteczne we wszystkich państwach członkowskich.

Opinie zebrane w trakcie konsultacji zostały uwzględnione w ocenie skutków. Niektóre zalecenia sformułowane przez zainteresowane podmioty w trakcie procesu konsultacji nie zostały uwzględnione we wniosku; stało się z różnych powodów, które zostały wyjaśnione w ocenie skutków.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej**

Nie zaistniała potrzeba skorzystania z pomocy ekspertów zewnętrznych.

- **Ocena skutków SEC(2009)355 i streszczenie oceny skutków SEC(2009)356**

W kontekście poprzedniego wniosku dotyczącego decyzji ramowej rozważono różne warianty polityczne mogące doprowadzić do realizacji celu.

- Wariant strategiczny nr 1: brak nowych działań ze strony UE

UE nie podjęłaby żadnych nowych działań (prawodawstwo, narzędzia pozapolityczne, wsparcie finansowe) w celu zwalczania niegodziwego traktowania i wykorzystywania dzieci w celach seksualnych, podczas gdy państwa członkowskie kontynuowałyby proces podpisywania i ratyfikacji konwencji RE.

- Wariant strategiczny nr 2: uzupełnienie obowiązujących przepisów środkami nielegislacyjnymi

Obowiązujące przepisy unijne, w tym w szczególności decyzja ramowa 2004/68/WSiSW, nie uległyby zmianie. Zamiast tego realizowane byłyby środki nielegislacyjne na rzecz wsparcia skoordynowanego wdrażania przepisów krajowych. Środki te obejmowałyby wymianę informacji i doświadczeń w dziedzinie ścigania przestępstw, ochrony i prewencji,

podnoszenie świadomości, współpracę z sektorem prywatnym oraz zachęcanie do samoregulacji lub ustanowienie mechanizmów gromadzenia danych.

- Wariant strategiczny nr 3: nowe przepisy dotyczące ścigania przestępców, ochrony pokrzywdzonych i zapobiegania przestępstwom

Przyjęty zostałby nowy akt ustawodawczy inkorporujący przepisy obowiązującej decyzji ramowej, niektóre postanowienia konwencji RE oraz dodatkowe elementy nie zawarte w żadnym z tych aktów. Dotyczyłyby on ścigania przestępców, ochrony pokrzywdzonych i zapobiegania omawianemu procederowi.

- Wariant strategiczny nr 4: nowe kompleksowe przepisy prawne w celu poprawy ścigania przestępców, ochrony pokrzywdzonych i zapobiegania przestępstwom (jak w wariantcie 3) oraz środki nielegislacyjne (jak w wariantcie 2)

Obowiązujące przepisy decyzji ramowej 2004/68/WSiSW zostałyby uzupełnione działaniami UE na rzecz zmian w prawie karnym materialnym i procesowym, ochrony pokrzywdzonych oraz zapobiegania przestępstwom jak w wariantcie 3, jak również środkami nielegislacyjnymi wskazanymi w wariantcie 2, mającymi na celu lepsze wdrożenie przepisów krajowych

Analiza skutków gospodarczych i społecznych oraz wpływu na prawa podstawowe wskazuje, że warianty 3 i 4 stanowią najlepsze podejście do omawianych problemów i najlepiej umożliwiają osiągnięcie celów niniejszego wniosku. Preferowanym wariantem byłby wariant 4, wariant 3 byłby drugi w kolejności.

Komisja przeprowadziła ocenę skutków mającą stanowić uzupełnienie poprzedniego wniosku dotyczącego decyzji ramowej z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie zwalczania seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz pornografii dziecięcej, która znajduje zastosowanie, z uwzględnieniem odpowiednich zmian, do niniejszego wniosku dotyczącego dyrektywy. Przeprowadzona przez Komisję ocena skutków dostępna jest na stronie:

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

- **Krótki opis proponowanych działań**

Dyrektywa uchyli decyzję ramową 2004/68/WSiSW, ale też inkorporuje jej postanowienia, uzupełniając je o następujące nowe elementy:

– prawo karne materialne w ujęciu ogólnym

Grożne formy niegodziwego traktowania i wykorzystywania dzieci w celach seksualnych nieobjęte obecnie unijnymi przepisami zostałyby uznane za przestępstwo. Dotyczyłoby to przykładowo takich działań jak organizowanie podróży w celu niegodziwego traktowania w celach seksualnych – mających znaczenie w szczególności, chociaż nie wyłącznie, w kontekście dziecięcej turystyki seksualnej. Definicja pornografii dziecięcej zostaje zmieniona, by zbliżyć ją do konwencji RE oraz protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka. Specjalną uwagę poświęcono kwestii przestępstw popełnionych wobec dzieci szczególnie bezbronnych.

W szczególności należy podnieść poziom kar kryminalnych, by były one proporcjonalne, skuteczne i odstrasżające. W celu ustalenia stopnia naganności przestępstwa i wymierzenia za nie proporcjonalnej kary uwzględnia się różne czynniki, które mogą mieć znaczenie w wielu różnych rodzajach przestępstw, takich jak szkoda poczyniona ofierze, stopień winy przestępcy oraz stopień społecznej szkodliwości.

W związku z tym można ustalić szereg powiązań między przestępstwami. W ogólnym ujęciu czyny obejmujące kontakty seksualne są bardziej naganne niż pozostałe; podobnie poważniej traktowane jest przestępstwo, w którym dochodzi do wykorzystania; zmuszenie, przemoc lub groźby to znamiona bardziej obciążające niż nadużycie przez przestępcę jego władzy lub słabości ofiary, co z kolei jest bardziej naganne niż czyny popełnione za dobrowolną zgodą ofiary. Prostyucja, która obejmuje czynności seksualne za pieniądze, jest zjawiskiem poważniejszym niż przedstawienia pornograficzne, w których elementy te mogą, lecz nie muszą wystąpić; nakłanianie do prostytucji lub podobnych czynności jest poważniejsze niż samo doprowadzanie do prostytucji, ponieważ wiąże się z aktywnym poszukiwaniem dzieci, traktowanych jako towar. Jeżeli chodzi o pornografię dziecięcą, jej wytwarzanie, zwykle związane z nakłanianiem dzieci i kontaktem seksualnym z nimi, stanowi poważniejsze przestępstwo niż takie przestępstwa jak dystrybucja lub oferowanie pornografii, które z kolei uznawane są za bardziej naganne niż posiadanie pornografii lub uzyskiwanie do niej dostępu.

W wyniku połączenia tych różnych kryteriów wyróżniono zatem pięć różnych grup przestępstw, w zależności od stopnia naganności, którym odpowiada pięć różnych poziomów kar za podstawowe formy przestępstwa.

– nowe przestępstwa popełniane w środowisku technologii informacyjnych

Nastąpiłaby kryminalizacja nowych form przestępstw w postaci niegodziwego traktowania i wykorzystywania w celach seksualnych, których popełnienie ułatwia zastosowanie technologii informatycznych. Zaliczone zostałyby do nich przedstawienia pornograficzne online lub świadome uzyskiwanie dostępu do pornografii dziecięcej, co pozwoliłoby na objęcie przypadków, w których doszło tylko do przeglądania pornografii dziecięcej na stronach internetowych i nie została ona pobrana ani nie doszło do zapisania obrazów, a więc nie ma mowy o „posiadaniu” lub „pozyskiwaniu” pornografii dziecięcej. We wniosku zostało również uwzględnione nowe przestępstwo, znane jako „nagabywanie dzieci dla celów seksualnych”, w formie bardzo zbliżonej do zapisów uzgodnionych w konwencji RE.

– dochodzenie karne i wszczynanie postępowań karnych

Wprowadzono by szereg przepisów w celu ułatwienia dochodzenia przestępstw i wnoszenia aktów oskarżenia.

– ściganie przestępstw popełnionych za granicą

Zmienione zostałyby normy jurysdykcyjne, w celu zapewnienia ścigania obywateli UE i osób mających w niej miejsce zwykłego pobytu, które wykorzystują seksualnie dzieci, nawet jeżeli popełnią przestępstwo poza UE, w ramach tak zwanej turystyki seksualnej.

– ochrona pokrzywdzonych

Wprowadzone zostaną nowe przepisy dotyczące ochrony pokrzywdzonych (w ujęciu ogólnym), w celu zapewnienia pokrzywdzonym łatwego dostępu do środków ochrony prawnej oraz wyeliminowania cierpień z powodu udziału w postępowaniach karnych.

Odnoszą się one do wspierania pokrzywdzonych i udzielania im pomocy, jak również ich ochrony, w szczególności w dochodzeniu i postępowaniu karnym.

– zapobieganie przestępstwom

Wprowadzone zostaną zmiany mające na celu pomoc w zapobieganiu przestępstwom związanym z niegodziwym traktowaniem i wykorzystywaniem dzieci w celach seksualnych; będą one miały formę szeregu działań dotyczących głównie osób, które popełniły przestępstwa w przeszłości – zapobiegających ich powrotowi do przestępstwa oraz ograniczających dostęp do pornografii dziecięcej w Internecie. Celem ograniczenia takiego dostępu jest zmniejszenie obiegu pornografii dziecięcej poprzez utrudnienie wykorzystania publicznie dostępnych stron internetowych. Działania te mają być realizowane równoległe do działań służących usuwaniu treści pornograficznych u źródła czy ścigania przestępców, a nie zamiast nich.

W rezultacie wniosek zapewniłby także na wiele sposobów wartość dodaną w stosunku do standardu ochrony określonego w konwencji RE. Pod względem merytorycznym wniosek zawiera elementy, których nie ma w konwencji RE, takie jak środki mające zagwarantować wykonywanie na terytorium całej UE zakazów wykonywania przez przestępców działalności związanej z kontaktem z dziećmi, blokowanie dostępu do pornografii dziecięcej w Internecie, kryminalizacja zmuszania dziecka do stosunków seksualnych z osobą trzecią, niegodziwego traktowania dziecka w celach seksualnych poprzez przedstawienia pornograficzne w Internecie oraz klauzula dotycząca niekarania pokrzywdzonych dzieci. Wniosek wykracza poza zobowiązania nałożone konwencją RE także w odniesieniu do wysokości kar, nieodpłatnej pomocy prawnej dla pokrzywdzonych dzieci oraz karania działalności sprzyjającej niegodziwemu traktowaniu i dziecięcej turystyce seksualnej. Z formalnego punktu widzenia włączenie przepisów konwencji do prawa UE ułatwi szybsze przyjęcie środków krajowych w porównaniu z krajowymi procedurami ratyfikacji oraz zapewni lepsze monitorowanie ich wdrożenia.

- **Podstawa prawna:**

artykuł 82 ust. 2 i art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

- **Zasada pomocniczości**

Zasada pomocniczości dotyczy działań Unii Europejskiej.

Cele wniosku nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie z następujących względów.

Wykorzystywanie seksualne dzieci i ich niegodziwe traktowanie w celach seksualnych ma istotny wymiar transgraniczny, najbardziej ewidentny w przypadku pornografii dziecięcej i dziecięcej turystyki seksualnej, ale wyrażający się w także w potrzebie zapewnienia ochrony dzieci ze wszystkich państw członkowskich przed przestępcami ze wszystkich państw członkowskich, którzy mogą łatwo się przemieszczać. Wymaga to działań ze strony UE, a w szczególności działań następczych wobec decyzji ramowej Rady 2004/68/WSiSW oraz decyzji Rady 2000/375/WSiSW¹, ponieważ cel, jakim jest skuteczna ochrona dzieci, nie może

¹ Decyzja Rady z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie (Dz.U. L 138 z 9.6.2000, s. 1).

zostać w wystarczającym stopniu osiągnięty przez państwa członkowskie ani na szczeblu centralnym, ani na szczeblu regionalnym lub lokalnym.

Cele przedstawione w niniejszym wniosku można zrealizować lepiej poprzez działania na szczeblu Unii Europejskiej z poniższych przyczyn.

Wniosek jeszcze bardziej zbliży prawo karne materialne państw członkowskich i przepisy proceduralne, co będzie miało pozytywny wpływ na zwalczanie tych przestępstw. Po pierwsze, jest to sposób, aby przestępcy nie wybierali na miejsce popełnienia swoich czynów przede wszystkim tych państw, w których obowiązują mniej surowe przepisy; po drugie, wspólne definicje umożliwiają wymianę użytecznych wspólnych danych i doświadczeń oraz promowanie porównywalności danych; i po trzecie, współpraca międzynarodowa jest łatwiejsza. Wniosek zwiększy także ochronę pokrzywdzonych dzieci. Udzielenie im ochrony jest nakazem humanitarnym, lecz także warunkiem dostarczenia przez pokrzywdzonych dowodów niezbędnych do ścigania przestępstw. Zwiększy się również skuteczność działań prewencyjnych w całej UE.

Wniosek jest zatem zgodny z zasadą pomocniczości.

- **Zasada proporcjonalności**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności z następujących względów.

Dyrektywa ogranicza się do minimum koniecznego dla osiągnięcia tych celów na szczeblu europejskim i nie wykracza poza to, co jest do tego niezbędne, uwzględniając potrzebę precyzyjnych przepisów prawnych.

- **Wybór instrumentów**

Proponowane instrumenty: dyrektywa.

W walce z seksualnym wykorzystywaniem dzieci konieczne jest zbliżenie prawnych przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich w celu poprawy współpracy w sprawach karnych. TFUE wyraźnie przewiduje, że w tym celu może zostać przyjęta jedynie dyrektywa.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu na budżet UE.

5. INFORMACJE DODATKOWE

- **Uchylenie obowiązującego prawodawstwa**

Przyjęcie wniosku spowoduje uchylenie obowiązujących przepisów prawnych.

- **Zasięg terytorialny**

Przyjęty wniosek będzie skierowany do państw członkowskich. Kwestia stosowania dyrektywy wynikającej z wniosku do Zjednoczonego Królestwa, Irlandii i Danii zostanie rozstrzygnięta zgodnie z postanowieniami protokołów (nr 21) i (nr 22) załączonych do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, uchylająca decyzję ramową 2004/68/WSiSW

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 82 ust. 2 i art. 83 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów³,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą⁴,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niegodziwe traktowanie w celach seksualnych i wykorzystywanie seksualne dzieci, w tym pornografia dziecięca, stanowią poważne pogwałcenie praw podstawowych, w szczególności praw dziecka do ochrony i opieki niezbędnych dla jego dobra, zgodnie z zapisami Konwencji o prawach dziecka ONZ i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (2) Pornografia dziecięca, czyli obrazy przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych oraz inne szczególnie groźne formy niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, jest przedmiotem coraz intensywniejszego obiegu i upowszechnia się poprzez wykorzystanie nowych technologii i Internetu.
- (3) Decyzja ramowa Rady 2004/68/WSiSW dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej⁵ zbliża prawodawstwo państw członkowskich w celu kryminalizacji najgroźniejszych form niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, rozszerzenia

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

⁴ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

⁵ Dz.U. L 13 z 20.1.2004, s. 14.

jurysdykcji krajowej i zapewnienia pokrzywdzonym minimalnego poziomu pomocy. Decyzja ramowa Rady 2001/220/WSiSW w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym⁶ ustanawia pakiet praw przysługujących pokrzywdzonym w postępowaniu karnym, w tym prawo do ochrony i kompensaty. Ponadto koordynacja ścigania przypadków niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej zostanie ułatwiona dzięki przyjęciu decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygnięcia takich konfliktów⁷.

- (4) Zgodnie z art. 34 Konwencji o prawach dziecka ONZ państwa będące stronami zobowiązały się chronić dzieci przed wszelkimi formami niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Protokół fakultatywny ONZ do Konwencji praw dziecka dotyczący sprzedaży dzieci, prostytucji dziecięcej i pornografii dziecięcej, oraz w szczególności Konwencja o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych Rady Europy⁸ stanowią zasadnicze etapy procesu umacniania międzynarodowej współpracy w tej dziedzinie.
- (5) Poważne przestępstwa kryminalne, takie jak wykorzystywanie seksualne dzieci i pornografia dziecięca, wymagają kompleksowego podejścia, obejmującego ściganie przestępców, ochronę pokrzywdzonych dzieci i zapobieganie powyższemu zjawiskom. Przy podejmowaniu jakichkolwiek środków służących zwalczaniu tych przestępstw pierwszorzędne znaczenie musi mieć najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka, zgodnie z Kartą podstawową Unii Europejskiej oraz Konwencją o prawach dziecka. Decyzję ramową 2004/68/WSiSW należy zastąpić nowym instrumentem zapewniającym owe kompleksowe ramy prawne służące realizacji powyższego celu.
- (6) Poważne formy niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci powinny podlegać skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym karom. Chodzi tutaj szczególnie o nowe formy niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, ułatwane przez zastosowanie technologii informatycznych. Należy również wprowadzić jaśniejszą definicję pornografii dziecięcej, zbliżając ją do definicji zawartej w międzynarodowych instrumentach prawnych.
- (7) Niniejsza dyrektywa nie reguluje polityki państw członkowskich w zakresie czynności seksualnych podejmowanych dobrowolnie przez dzieci, które mogą być uznawane za normalne odkrywanie seksualności w trakcie rozwoju człowieka, z uwzględnieniem różnych tradycji kulturowych i prawnych oraz nowych form nawiązywania i podtrzymywania relacji między dziećmi i nastolatkami, w tym poprzez technologie informatyczne i komunikacyjne.
- (8) Należy ułatwić dochodzenie przestępstw i wnoszenie aktów oskarżenia w ramach postępowań karnych, aby uwzględnić trudności, jakie pokrzywdzone dzieci mają z ujawnieniem faktu ich niegodziwego traktowania, oraz anonimowość przestępców w

⁶ Dz.U. L 82 z 22.3.2001, s. 1.

⁷ Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42.

⁸ Konwencja o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych Rady Europy, sporządzona w Lanzarote, 25.10.2007 r., Council of Europe Treaty Series nr 201

cyberprzestrzeni. By zapewnić skuteczne dochodzenie i ściganie przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, osobom odpowiedzialnym za dochodzenie i ściganie tych przestępstw należy udostępnić skuteczne narzędzia dochodzeniowe. Mogą one obejmować operacje pod przykryciem, kontrolę komunikacji, niejawną inwigilację, w tym elektroniczną, monitorowanie rachunków bankowych lub inne metody dochodzenia finansowego.

- (9) Należy zmienić normy jurysdykcyjne w celu zagwarantowania, by sprawcy z Unii Europejskiej dopuszczający się niegodziwego traktowania w celach seksualnych lub wykorzystywania seksualnego dzieci byli ścigani nawet jeżeli popełnią przestępstwo poza Unią Europejską, w szczególności w ramach tak zwanej turystyki seksualnej.
- (10) Powinny być podejmowane środki na rzecz ochrony pokrzywdzonych dzieci w celu najlepszego zabezpieczenia ich interesu, z uwzględnieniem oceny ich potrzeb. Pokrzywdzone dzieci powinny mieć łatwy dostęp do środków ochrony prawnej, w tym bezpłatnego doradztwa i zastępstwa prawnego, oraz środków zapobiegających konfliktom interesów, w przypadkach, w których niegodziwego traktowania dopuszczają się członkowie rodziny. Ponadto pokrzywdzone dzieci, które przedłożą swoją sprawę właściwym organom, powinny być chronione przed sankcjami, wynikającymi przykładowo z krajowych przepisów dotyczących imigracji lub prostytucji. Co więcej, udział pokrzywdzonych dzieci w postępowaniu karnym nie powinien powodować u nich dodatkowych traumatycznych przeżyć wskutek przesłuchań lub kontaktu wzrokowego z przestępcami.
- (11) Aby zapobiegać powrotowi do przestępstwa i zminimalizować to zjawisko, przestępcy powinni być oceniani z punktu widzenia zagrożenia, jakie stwarzają, oraz potencjalnego ryzyka ponownego popełnienia przestępstw seksualnych na szkodę dzieci; przestępcy powinni mieć ponadto możliwość dobrowolnego uczestnictwa w skutecznych programach oraz środkach interwencyjnych.
- (12) W odpowiednich przypadkach, ze względu na zagrożenie, jakie powodują, oraz potencjalne ryzyko ponownego popełnienia przestępstw seksualnych przeciwko dzieciom, skazani przestępcy powinni być, czasowo lub na stałe, pozbawiani możliwości wykonywania działalności związanej z regularnym kontaktem z dziećmi. Należy ułatwić egzekwowanie tego typu zakazów w całej UE.
- (13) Pornografia dziecięca, czyli obrazy przedstawiające niegodziwe traktowanie w celach seksualnych, to szczególnie rodzaj treści, której nie można interpretować jako wyrażanie opinii. W celu zwalczania tego zjawiska należy ograniczyć obieg materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci poprzez utrudnienie sprawcom wprowadzania takich materiałów do publicznie dostępnych stron internetowych. Dlatego konieczne są działania w celu usuwania takich treści u źródła oraz zatrzymywania osób odpowiedzialnych za dystrybucję lub pobieranie obrazów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci. UE, w szczególności poprzez intensywniejszą współpracę z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, powinna dążyć do ułatwienia skutecznego usuwania przez organy państw trzecich stron internetowych zawierających pornografię dziecięcą utrzymywanych na ich terytorium. Jednakże ze względu na to, że pomimo takich wysiłków, usunięcie pornografii dziecięcej u źródła okazuje się trudne w przypadkach, w których oryginalne materiały znajdują się poza terytorium UE, należy ustanowić mechanizmy blokowania dostępu z terytorium Unii do stron internetowych, co do

których ustalono, że zawierają lub pornografię dziecięcą lub służą do jej rozpowszechniania. Można do tego wykorzystać, stosownie do okoliczności, różne mechanizmy, w tym mechanizmy ułatwiające właściwym organom sądowym lub policyjnym zarządzanie takiej blokady lub zachęcające dostawców usług internetowych do dobrowolnego opracowania kodeksów postępowania oraz wytycznych w zakresie blokowania dostępu do takich stron internetowych, jak również wspierające ich w tym zakresie. Zarówno w celu usuwania, jak i blokowania treści przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, należy ustanowić i umacniać współpracę między organami publicznymi, w szczególności w interesie zagwarantowania, by krajowe wykazy stron internetowych zawierających materiały z pornografią dziecięcą były jak najbardziej kompletne, a także by unikać powielania prac. Przy realizacji inicjatyw w tym zakresie należy uwzględnić prawa użytkowników końcowych, przestrzegać obowiązujących procedur prawnych i sądowych oraz postępować w zgodności z europejską konwencją praw człowieka i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. W ramach programu na rzecz bezpieczniejszego Internetu ustanowiono sieć telefonów interwencyjnych, służących do gromadzenia informacji oraz zagwarantowaniu odpowiedniego zakresu i wymiany raportów dotyczących głównych rodzajów nielegalnych treści zamieszczanych *online*.

- (14) Jako że cel niniejszej dyrektywy, jakim jest walka z niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych i wykorzystywaniem seksualnym dzieci oraz pornografią dziecięcą, nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające samodzielnie, może natomiast, ze względu na skalę działania i jego skutki, być osiągnięty w lepszy sposób na szczeblu Unii, ta ostatnia może przyjąć środki zgodne z zasadą pomocniczości, o której mowa w art. 3 i 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym drugim artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (15) Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a zwłaszcza: z zasadą poszanowania godności ludzkiej, zakazem tortur oraz niehumanitarnego bądź poniżającego traktowania lub karania, prawami dziecka, prawem do wolności i bezpieczeństwa, wolnością wyrażania opinii i informacji, ochroną danych osobowych, prawem do skutecznych środków ochrony prawnej i do rzetelnego procesu oraz z zasadami legalizmu i proporcjonalności przestępstw kryminalnych i kar. Niniejsza dyrektywa zmierza w szczególności do zagwarantowania pełnego respektowania tych praw i musi być odpowiednio do tego wdrażana.
- (16) [Zgodnie z art. 1, 2, 3 i 4 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości załączonego do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Zjednoczone Królestwo i Irlandia notyfikowały życzenie uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy] LUB [Bez uszczerbku dla art. 4 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości załączonego do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Zjednoczone Królestwo i Irlandia nie będą uczestniczyć w przyjęciu

niniejszej dyrektywy i nie będzie ona ich wiązać ani mieć do nich zastosowania]⁹. Zgodnie z art.1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii załączonego do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy, w związku z czym nie jest nią związana ani nie ma ona do niej zastosowania.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1
Przedmiot

Niniejsza dyrektywa służy ustanowieniu norm minimalnych dotyczących określania przestępstw i sankcji w zakresie wykorzystywania seksualnego dzieci. Służy ona również wprowadzeniu wspólnych przepisów w celu lepszego zapobiegania przestępczości i ochrony pokrzywdzonych.

⁹ Ostateczne brzmienie tego motywu niniejszej dyrektywy będzie zależało od faktycznego stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, jakie przyjmą zgodnie z postanowieniami protokołu (nr 21).

Artykuł 2 **Definicje**

Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) „dziecko” oznacza każdą osobę w wieku poniżej 18 lat;
- b) „pornografia dziecięca” oznacza:
 - (i) wszelkie materiały ukazujące dziecko uczestniczące w rzeczywistych lub symulowanych zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze; lub
 - (ii) wszelkie przedstawienia organów płciowych dziecka w celach głównie seksualnych; lub
 - (iii) wszelkie materiały ukazujące osobę wyglądającą na dziecko uczestniczącą w rzeczywistych lub symulowanych zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze oraz przedstawienia organów płciowych osób wyglądających jak dziecko, w celach głównie seksualnych; lub
 - (iv) realistyczne obrazy dziecka uczestniczącego w zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze lub rzeczywiste obrazy organów płciowych dziecka, niezależnie od tego, czy takie dziecko istnieje, w celach głównie seksualnych;
- c) „prostyucja dziecięca” oznacza wykorzystywanie dziecka do czynności seksualnych, w ramach którego oferuje się lub obiecuje pieniądze lub inne formy zapłaty bądź wynagrodzenia w zamian za udział dziecka w czynnościach seksualnych, niezależnie od tego, czy zapłata, obietnica lub wynagrodzenie przekazywane są danemu dziecku, czy też osobie trzeciej;
- d) „przedstawienie pornograficzne” oznacza ukazywanie na żywo, w tym za pośrednictwem technologii informatycznych i komunikacyjnych,:
 - (i) dziecka uczestniczącego w rzeczywistym lub symulowanym zachowaniu o wyraźnie seksualnym charakterze; lub
 - (ii) organów płciowych dziecka, w celach głównie seksualnych;
- e) „osoba prawna” oznacza każdy podmiot mający osobowość prawną na mocy właściwego prawa, z wyjątkiem państw i organów publicznych wykonujących władzę państwową oraz publicznych organizacji międzynarodowych.

Artykuł 3

Przestępstwa związane z niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności umyślnych czynów, o których mowa w art. 2 do 5.

2. Doprowadzenie, w celach seksualnych, dziecka, które nie osiągnęło przewidzianego w prawie krajowym wieku, od którego można wyrazić prawnie skuteczną zgodę na udział w czynnościach seksualnych („wieku przyzwolenia”), do bycia świadkiem niegodziwego traktowania w celach seksualnych lub czynności seksualnych, nawet jeśli nie musi samo w nich uczestniczyć, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.
3. Uczestnictwo w czynnościach seksualnych z dzieckiem, które nie osiągnęło przewidzianego w prawie krajowym wieku przyzwolenia, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi przynajmniej pięć lat.
4. Uczestnictwo w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka, w przypadku gdy:
 - (i) dochodzi do nadużycia uznanego stosunku zaufania, autorytetu lub wpływu na dziecko, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej osiem lat; lub
 - (ii) dochodzi do wykorzystania szczególnej bezbronności dziecka, zwłaszcza wynikającej z jego niepełnosprawności umysłowej lub fizycznej bądź stosunku zależności, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej osiem lat; lub
 - (iii) dochodzi do użycia przymusu, przemocy lub groźby, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dziesięć lat.
5. Zmuszanie dziecka do czynności seksualnych z osobą trzecią podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dziesięć lat.

Artykuł 4

Przestępstwa związane z wykorzystywaniem seksualnym

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności umyślnych czynów, o których mowa w art. 2-11.
2. Doprowadzenie dziecka do udziału w przedstawieniach pornograficznych podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata
3. Czerpanie korzyści z udziału dziecka w przedstawieniach pornograficznych lub wyzyskiwanie tej sytuacji w inny sposób podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.
4. Świadomy udział w przedstawieniach pornograficznych z udziałem dzieci podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.
5. Nakłanianie dziecka do udziału w przedstawieniach pornograficznych podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej pięć lat.
6. Doprowadzenie dziecka do udziału w prostytucji dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej pięć lat.

7. Czerpanie korzyści z udziału dziecka w prostytucji dziecięcej lub wyzyskiwanie tej sytuacji w inny sposób podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej pięć lat.
8. Podejmowanie czynności seksualnych z udziałem dziecka związane z korzystaniem z prostytucji dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej pięć lat.
9. Zmuszanie do udziału w przedstawieniach pornograficznych podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej osiem lat.
10. Nakłanianie dziecka do udziału w prostytucji dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej osiem lat.
11. Zmuszanie dziecka do prostytucji dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dziesięć lat.

Artykuł 5

Przestępstwa związane z pornografią dziecięcą

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności umyślnych czynów, o których mowa w art. 2 - 6.
2. Nabywanie lub posiadanie pornografii dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej rok.
3. Świadome uzyskiwanie dostępu, za pośrednictwem technologii informatyczno-komunikacyjnych, do pornografii dziecięcej, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej rok.
4. Dystrybucja, rozpowszechnianie lub przesyłanie pornografii dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.
5. Oferowanie, dostarczanie lub udostępnianie pornografii dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.
6. Produkcja pornografii dziecięcej podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej pięć lat.

Artykuł 6

Nagabywanie dzieci do celów seksualnych

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności następującego czynu umyślnego:

Składanie przez osobę dorosłą, za pośrednictwem technologii informatyczno-komunikacyjnych, propozycji spotkania dziecku, które nie osiągnęło przewidzianego w prawie krajowym wieku przyzwolenia, w celu popełnienia któregokolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 3 i art. 5 ust. 6, jeżeli po tej propozycji podjęto faktyczne czynności w celu doprowadzenia do takiego spotkania, podlega karze pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej dwa lata.

Artykuł 7

Podżeganie, pomocnictwo, usiłowanie i przygotowanie

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności podżegania do przestępstw, o których mowa w art. 3-6 i pomocnictwa w tych przestępstwach.
2. Państwa podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności usiłowania popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 3-5, oraz art. 3 ust. 2, w odniesieniu do bycia świadkiem niegodziwego traktowania w celach seksualnych; art. 4 ust. 2-3 i ust. 5-11; i art. 5 ust. 2 i 4-6.
3. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania karalności następującego czynu umyślnego:
 - a) rozpowszechnianie materiałów reklamujących możliwość popełnienia jednego z przestępstw, o których mowa w art. 3-6;
 - b) organizacja podróży w celu popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3-6.

Artykuł 8

Dobrowolne czynności seksualne między rówieśnikami

Przepisy art. 3 ust. 2 w odniesieniu do bycia świadkiem czynności seksualnych oraz przepisy ust. 3; art. 4 ust. 2 i 4 oraz art. 5 nie dotyczą dobrowolnych czynności seksualnych między dziećmi lub osobami o zbliżonym wieku i stopniu rozwoju psychologicznego i fizycznego lub dojrzałości, o ile czynności te nie są związane z żadnym nadużyciem.

Artykuł 9

Okoliczności obciążające

1. Do celów niniejszej dyrektywy poniższe okoliczności, w zakresie, w jakim nie stanowią znamion przestępstw, o których mowa w art. 3-7, uznawane są za okoliczności obciążające:
 - a) dziecko nie osiągnęło przewidzianego w prawie krajowym wieku przyzwolenia;
 - b) przestępstwo popełniono na szkodę dziecka szczególnie bezbronnego, zwłaszcza ze względu na jego niepełnosprawność umysłową lub fizyczną bądź stosunek zależności;
 - c) przestępstwo popełnił członek rodziny dziecka, osoba mieszkająca z dzieckiem lub osoba, która nadużyła swego autorytetu;
 - d) przestępstwo popełniło wspólnie wiele osób;

- e) przestępstwo popełniono w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej 2008/841/WSiSW¹⁰;
 - f) sprawca został uprzednio skazany za przestępstwa o tym samym charakterze.
 - g) przestępstwo zagroziło życiu dziecka;
 - h) przestępstwo popełniono z użyciem poważnej przemocy lub wyrządziło dziecku poważną szkodę.
2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by przestępstwa, o których mowa w art. 3-6, w których wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w ust. 1, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym karom, surowszym niż kary przewidziane w art. 3-6 za podstawowy typ przestępstwa.

Artykuł 10

Wykluczenie na podstawie wyroku skazującego

1. Aby zapobiec ryzyku powrotu do przestępstwa, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by na osobę fizyczną, która została skazana za jedno z przestępstw, o których mowa w art. 3–7, mógł zostać nałożony czasowy lub stały zakaz wykonywania działalności związanej z regularnymi kontaktami z dziećmi.
2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by środki, o których mowa w ust. 1 były odnotowywane w rejestrze karnym skazującego państwa członkowskiego.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 7 ust. 2 i art. 9 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2009/315/WSiSW w sprawie organizacji i treści wymiany informacji pobranych z rejestrów karnych pomiędzy państwami członkowskimi¹¹, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania by, na potrzeby skutecznego wykonywania środka polegającego na czasowym lub stałym zakazie wykonywania przez osobę działalności związanej z regularnymi kontaktami z dziećmi, w szczególności jeżeli państwo członkowskie występujące z wnioskiem uzależnia dostęp do niektórych rodzajów działalności od spełnienia warunku, że kandydaci nie zostali skazani za żadne z przestępstw, o których mowa w art. 3-7 niniejszej dyrektywy, informacja o zakazie wydanym w wyniku skazania za jedno z przestępstw, o których mowa w art. 3-7 niniejszej dyrektywy, była przekazywana, na wniosek złożony na mocy art. 6 tej decyzji ramowej, przez organ centralny państwa członkowskiego, którego obywatelstwo dana osoba posiada, oraz by można było we wszystkich przypadkach wykorzystać dane osobowe dotyczące takiego zakazu udostępnione na mocy art. 7 ust. 2 i 4 tej decyzji ramowej.

¹⁰ Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42.

¹¹ Dz.U. L 93 z 7.4.2009, s. 23.

4. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by środek, o którym mowa w ust. 1 orzeczony w innym państwie członkowskim był uznawany i egzekwowany.

Artykuł 11

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3–7, popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę działającą indywidualnie albo jako członek organu osoby prawnej i pełniącą funkcje kierownicze w tej osobie prawnej, w oparciu o:
 - a) prawo reprezentowania danej osoby prawnej;
 - b) uprawnienie do podejmowania decyzji w imieniu danej osoby prawnej;
 - c) uprawnienie do wykonywania kontroli wewnętrznej w danej osobie prawnej.
2. Państwa członkowskie podejmują również środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1, umożliwił popełnienie na korzyść tej osoby prawnej przez osobę jej podlegającą przestępstw, o których mowa w art. 3-7.
3. Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie ust. 1 i 2 pozostaje bez uszczerbku dla postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym będącym sprawcami przestępstw, o których mowa w art. 3-7, lub pomocnikami w tych przestępstwach.

Artykuł 12

Sankcje wobec osób prawnych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 11 ust. 1 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom, w tym grzywnom o charakterze kryminalnym lub innym, oraz mogącym obejmować inne sankcje, na przykład:
 - a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
 - b) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
 - c) umieszczenie pod nadzorem sądowym;
 - d) likwidacja sądowa;
 - e) czasowe lub stałe zamknięcie zakładów wykorzystanych w celu popełnienia przestępstwa.

2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 11 ust. 2 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym karom lub środkom.

Artykuł 13

Nieściganie lub niestosowanie kar wobec pokrzywdzonego

Państwa członkowskie wprowadzają możliwość odstąpienia od ścigania lub orzeczenia kar wobec dzieci pokrzywdzonych w wyniku przestępstw, o których mowa w art. 4 i art. 5 ust. 4-6, za ich udział w bezprawnych działaniach będący bezpośrednią konsekwencją tego, że padły ofiarą tych przestępstw.

Artykuł 14

Dochodzenie i ściganie

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by dochodzenie i ściganie przestępstw, o których mowa w art. 3-7, nie były zależne od złożenia zawiadomienia lub oskarżenia przez pokrzywdzonego oraz by postępowanie karne mogło być kontynuowane nawet gdy pokrzywdzony wycofał swoje zeznania.
2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne, by umożliwić ściganie przestępstw, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 2-3 i ust. 5-11 oraz art. 5 ust. 6 przez wystarczający okres po dniu, w którym pokrzywdzony osiągnął pełnoletniość, proporcjonalny do wagi danego przestępstwa.
3. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby, jednostki lub służby odpowiedzialne za dochodzenie lub ściganie przestępstw, o których mowa w art. 3 do 7, dysponowały skutecznymi narzędziami dochodzeniowymi, umożliwiającymi prowadzenie operacji pod przykryciem, przynajmniej w sprawach związanych z wykorzystaniem technologii informatyczno-komunikacyjnych.
4. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do umożliwienia jednostkom i służbom dochodzeniowym podejmowania prób identyfikacji osób pokrzywdzonych w wyniku przestępstw, o których mowa w art. 3 do 7, w szczególności poprzez analizę materiałów zawierających pornografię dziecięcą, takich jak fotografie i nagrania audiowizualne przesyłane lub udostępniane za pośrednictwem technologii informatyczno-komunikacyjnych.

Artykuł 15

Zgłaszanie podejrzenia seksualnego wykorzystywania lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by zasady zachowania poufności, których przestrzegania prawo krajowe wymaga od przedstawicieli niektórych zawodów związanych z kontaktem z dziećmi, nie uniemożliwiały przedstawicielom tych zawodów zgłaszania służbom odpowiedzialnym za ochronę dzieci wszelkich sytuacji, w których mogą oni zasadnie sądzić, że dziecko jest ofiarą przestępstw, o których mowa w art. 3-7.

2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zachęcenia osób, które wiedzą o popełnieniu przestępstw, o których mowa w art. 3-7 lub które, w dobrej wierze, podejrzewają ich popełnienie, do zgłoszenia tego faktu właściwym służbom.

Artykuł 16

Jurysdykcja i koordynowanie ścigania

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do objęcia swoją jurysdykcją przestępstw, o których mowa w art. 3-7, w przypadku gdy:
 - a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium; lub
 - b) przestępca jest jego obywatelem lub posiada zwykle miejsce pobytu na jego terytorium; lub
 - c) przestępstwo zostało popełnione przeciwko jego obywatelowi lub osobie posiadającej zwykle miejsce pobytu na jego terytorium; lub
 - d) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na terytorium tego państwa członkowskiego.
2. Każde państwo członkowskie gwarantuje, by jego jurysdykcja obejmowała sytuacje, gdy przestępstwa, o których mowa w art. 5 i 6 oraz, w odpowiednim zakresie, w art. 3 i 7, zostały popełnione z wykorzystaniem technologii informatyczno-komunikacyjnych, do których dostęp uzyskano z terytorium tego państwa, niezależnie od tego, czy znajdują się one na jego terytorium.
3. Państwo członkowskie może zdecydować, że nie zastosuje norm jurysdykcyjnych określonych w ust. 1 lit. c) i d), lub że zastosuje je jedynie w szczególnych przypadkach lub okolicznościach, o ile przestępstwo zostało popełnione poza terytorium tego państwa.
4. W celu ścigania przestępstw, o których mowa w art. 3-7, popełnionych poza terytorium danego państwa, w zakresie dotyczącym ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by jego jurysdykcja nie była zależna od warunku:
 - a) że dane czyny stanowią przestępstwo kryminalne w miejscu ich popełnienia; lub
 - b) że ściganie możliwe jest wyłącznie na podstawie zawiadomienia złożonego przez pokrzywdzonego w miejscu, w którym przestępstwo zostało popełnione, lub zawiadomienia o przestępstwie przez państwo, w którym zostało ono popełnione.

Artykuł 17

Ogólne przepisy dotyczące pomocy i wsparcia dla pokrzywdzonych oraz ich ochrony

1. Osobom pokrzywdzonym w wyniku przestępstw, o których mowa w art. 3 do 7, udzielana jest pomoc, wsparcie i ochrona, z uwzględnieniem potrzeby najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka.
2. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy nie ma pewności co do wieku osoby, na szkodę której popełniono przestępstwa, o których mowa w art. 3–7, a istnieją powody aby sądzić, że dana osoba jest dzieckiem, zakłada się, że jest ona dzieckiem, tak by otrzymała ona natychmiastową możliwość skorzystania z pomocy, wsparcia i ochrony zgodnie z art. 18 i 19, do czasu ustalenia jej wieku.

Artykuł 18

Pomoc i wsparcie dla pokrzywdzonych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by pokrzywdzonym udzielono pomocy i wsparcia przed rozpoczęciem postępowania karnego, w trakcie tego postępowania i przez odpowiedni czas po jego zakończeniu, aby umożliwić im skorzystanie z praw określonych w decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW¹² w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym oraz w niniejszej dyrektywie.
2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by konkretne działania służące zapewnieniu pomocy i wsparcia osobom pokrzywdzonym, w krótkiej i długiej perspektywie czasowej, w celu ich rehabilitacji fizycznej i psychospołecznej, były podejmowane po przeprowadzeniu indywidualnej oceny szczególnych okoliczności, w jakich znalazło się każde pokrzywdzone dziecko, z uwzględnieniem odpowiednio opinii, potrzeb i obaw dziecka.
3. Dzieci pokrzywdzone w wyniku przestępstw, o którym mowa w art. 3-7, są uważane za szczególnie wrażliwe ofiary na mocy art. 2 ust. 2, art. 8 ust. 4 i art. 14 ust. 1 decyzji ramowej 2001/220/WSiSW.
4. Państwa członkowskie podejmują, stosownie do potrzeb i możliwości, środki na rzecz udzielenia pomocy i wsparcia rodzinie pokrzywdzonego. W szczególności państwa członkowskie, stosownie do sytuacji i możliwości, stosują w odniesieniu do tej rodziny art. 4 decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW.

Artykuł 19

Ochrona pokrzywdzonych dzieci w dochodzeniach i postępowaniach karnych

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by podczas dochodzenia i postępowania karnego organy sądowe wyznaczyły specjalnego przedstawiciela dla pokrzywdzonego dziecka, jeżeli, z mocy prawa krajowego, osoby, którym przysługuje odpowiedzialność rodzicielska, nie mogą reprezentować

¹² Dz.U. L 82 z 22.3.2001, s. 1.

dziecka ze względu na konflikt interesów między nimi a danym dzieckiem, lub jeżeli dziecko nie ma opieki lub jest odłączone od rodziny.

2. Państwa członkowskie gwarantują niezwłoczny dostęp pokrzywdzonych dzieci do bezpłatnej porady prawnej i zastępstwa prawnego, w tym w celu dochodzenia odszkodowania.
3. Bez uszczerbku dla prawa do obrony państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by w dochodzeniach karnych dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3–7:
 - a) przesłuchania pokrzywdzonych dzieci odbywały się bez nieuzasadnionej zwłoki po zgłoszeniu faktów właściwym organom;
 - b) przesłuchania pokrzywdzonych dzieci odbywały się, w razie potrzeby, w pomieszczeniach specjalnie zaprojektowanych lub przystosowanych do tego celu;
 - c) przesłuchania pokrzywdzonych dzieci prowadzone były przez specjalistów, odpowiednio przeszkolonych do tego celu lub z ich udziałem;
 - d) wszystkie przesłuchania dziecka prowadziła, stosownie do sytuacji i możliwości, ta sama osoba;
 - e) liczba przesłuchań była jak najmniejsza i były one przeprowadzane tylko w tych przypadkach, gdy jest to niezbędne do celów postępowania karnego;
 - f) pokrzywdzonemu dziecku mógł towarzyszyć jego przedstawiciel prawny lub, w odpowiednich przypadkach, wybrana przez nie osoba dorosła, o ile nie podjęto umotywowanej decyzji o wykluczeniu takiej osoby.
4. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by w trakcie dochodzeń karnych dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3-7, wszystkie przesłuchania pokrzywdzonych dzieci, lub, w odpowiednich przypadkach, dzieci występujących w roli świadka, mogły być utrwalane audiowizualnie, i by te utrwalone przesłuchania mogły zostać wykorzystane jako dowód w trakcie postępowania przed sądem karnym, zgodnie z regułami przewidzianymi w jego prawie krajowym.
5. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by w postępowaniu przed sądem karnym dotyczącym przestępstw, o których mowa w art. 3–7, można było zarządzić, aby:
 - a) rozprawa odbyła się udziału publiczności;
 - b) pokrzywdzone dziecko mogło być przesłuchane w sali sądowej nie będąc tam fizycznie obecne, w szczególności dzięki wykorzystaniu odpowiednich technologii komunikacyjnych.

Programy lub środki interwencyjne

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby skazane za przestępstwa, o których mowa w art. 3-7 były poddawane ocenie mającej ustalić zagrożenie jakie stanowią oraz potencjalne ryzyko powrotu do przestępstw, o których mowa w art. 3-7, w celu ustalenia odpowiednich programów lub środków interwencyjnych.
2. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by udostępnione zostały skuteczne programy lub środki interwencyjne w celu zapobiegania ponownemu popełnieniu przestępstw o charakterze seksualnym na szkodę dzieci i minimalizacji ryzyka popełnienia takich przestępstw. Te programy lub środki dostępne są na każdym etapie postępowania karnego, w zakładzie karnym i poza nim, zgodnie z warunkami ustanowionymi w prawie krajowym.

Takie programy lub środki interwencyjne są dostosowywane do specyficznych potrzeb rozwojowych dzieci popełniających przestępstwa seksualne, w tym także tych, które nie osiągnęły jeszcze wieku odpowiedzialności karnej.

3. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby skazane za przestępstwa, o których mowa w art. 3-7, w odpowiednich przypadkach, z uwzględnieniem oceny, o której mowa w ust. 1:
 - a) miały dostęp do programów lub środków, o których mowa w ust. 1 i 2;
 - b) otrzymały propozycję dostępu do specjalnych programów lub środków;
 - c) były w pełni informowane o powodach złożenia im propozycji udziału w tych specjalnych programach lub środkach;
 - d) zgadzały się na udział w specjalnych programach lub środkach w pełni świadome okoliczności tego udziału;
 - e) mogły odmówić i były informowane o potencjalnych konsekwencjach odmowy.
4. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby przeciwko którym toczy się postępowanie karne z tytułu przestępstw, o których mowa w art. 3-7, mogły mieć dostęp do programów lub środków, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, w warunkach, które nie naruszają prawa do obrony i nie są sprzeczne z tym prawem ani z wymogami rzetelnego i bezstronnego procesu, a w szczególności z należyтым poszanowaniem przepisów regulujących zasadę domniemania niewinności.
5. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, by osoby, które obawiają się, że mogą popełnić przestępstwa przewidziane w art. 3-7, mogły mieć dostęp, w odpowiednich przypadkach, do skutecznych programów lub środków interwencyjnych służących do oceny ryzyka popełnienia tych przestępstw i zapobieżenia ich popełnieniu.

Artykuł 21

Blokowanie dostępu do stron internetowych zawierających pornografię dziecięcą

1. Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do tego, by doprowadzić do zablokowania użytkownikom Internetu na swoim terytorium dostępu do stron internetowych zawierających lub rozpowszechniających pornografię dziecięcą. Blokowanie podlega odpowiednim gwarancjom, w szczególności w celu dopilnowania, aby blokowanie było ograniczone do tego, co jest konieczne, aby użytkownicy byli informowani o powodzie zablokowania i aby dostawcy treści byli w możliwie najszerszym zakresie informowani o możliwości zaskarżenia takiego zablokowania.
2. Bez uszczerbku dla powyższego, państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do doprowadzenia do usunięcia stron internetowych zawierających lub rozpowszechniających pornografię dziecięcą.

Artykuł 22

Uchylenie decyzji ramowej 2004/68/WSiSW

Niniejszym uchyla się decyzję ramową 2004/68/WSiSW, bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów wdrożenia jej do prawa krajowego.

Odniesienia do uchylonej decyzji ramowej traktuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 23

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia [DWA LATA OD DATY PRZYJĘCIA] Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów oraz tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 24

Sprawozdawczość

1. Do dnia [CZTERY LATA OD DATY PRZYJĘCIA] a następnie co trzy lata, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w tym wszelkie niezbędne propozycje.
2. Państwa członkowskie przesyłają Komisji wszystkie informacje odpowiednie do sporządzenia sprawozdania, o którym mowa w ust.1. Informacje te obejmują

szczegółowy opis środków legislacyjnych i nielegislacyjnych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy.

Artykuł 25
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 26
Adresaci

Niniejsza decyzja jest skierowana do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący